

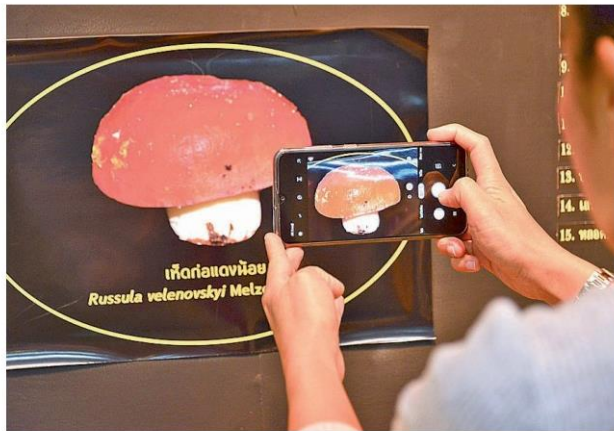

สแกนก่อนกิน!

'มมส' ฟูดแอปพอร์ทรวจ'เห็ดพิษ' ลดความเสี่ยงกินเห็ดตาย

ประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตร้อนชื้น สภาพภูมิอากาศเหมาะสมแก่การเจริญเติบโตและขยายพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตหลากหลายชนิดตั้งแต่จุลินทรีย์ เห็ด รา ตลอดจนจุนพืชและสัตว์นานาพันธุ์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถสร้างสารพิษชีวภาพที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อมนุษย์ได้ โดยเฉพาะ "เห็ด" ที่มีทั้งเห็ดกินได้และเห็ดพิษ ปัญหาสำคัญที่พบคือ เมื่อพบผู้ป่วยจากการรับประทานเห็ดพิษ ผู้ป่วยไม่รู้จักเห็ดชนิดนั้น ทำให้การวินิจฉัยและการรักษาภาวะพิษ ทำให้การรักษาอาจไม่ทันการณ์ ทำให้เพียงรักษาตามลักษณะทางคลินิก โดยเฉพาะอาการแสดงเบื้องต้นและระยะเวลาที่เริ่มแสดงอาการเป็นสำคัญ

ที่ผ่านมาเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2562 มหาวิทยาลัยมหาสารคามและกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ได้ลงนามความร่วมมือ "การจัดทำฐานข้อมูลเห็ดพิษและเห็ดรับประทานได้ในประเทศไทยและการพัฒนา Application Mushroom Image Matching" โดยได้รวบรวมภาพถ่ายของเห็ดทั้งเห็ดพิษและเห็ดรับประทานได้กลุ่มละ 1,000 ภาพ เก็บไว้ในฐานข้อมูลเพื่อ

ขวัญเรือน
นาคสุวรรณกุล

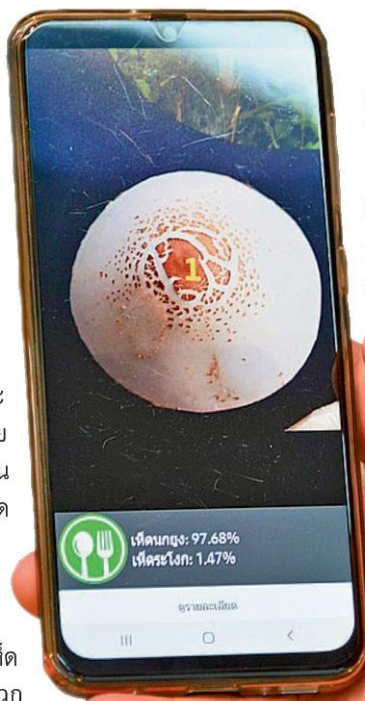
ใช้ประมวลผลด้วยโปรแกรมจดจำรูปภาพและแสดงผลชนิดของเห็ดด้วยชื่อและร้อยละของความถูกต้อง ซึ่งถือว่าพร้อมแล้วในการเปิดตัว "Application Mushroom Image Matching" รองศาสตราจารย์ขวัญเรือน นาคสุวรรณกุล กล่าวว่า ที่ผ่านมามหาวิทยาลัยมหาสารคามได้ร่วมกับกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ โดยนายแพทย์โอภาส การย์กวินพงษ์ อธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ดร.สิทธิพร ปานเม่น นักวิทยาศาสตร์การแพทย์ชำนาญการ ศูนย์พิษ

วิทยา สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ นางสาวเกษร บุญรักษาโยธิน ผู้อำนวยการศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 8 อุดรธานี และตนเอง ได้ลงนามความร่วมมือ ร่วมกันพัฒนาโปรแกรม "Application Mushroom Image Matching" จนสำเร็จและพร้อมใช้งาน ทั้งนี้ มีรายงานผู้ป่วยที่ได้รับพิษจากเห็ดพิษตั้งแต่เดือนมกราคม-กันยายน 2562 จำนวนมากถึง 1,176 ราย และมีรายงานการเสียชีวิต 3 ราย ตัวอย่างเห็ดพิษจากหลากหลายแห่ง

ถูกส่งไปตรวจที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
กระทรวงสาธารณสุข ได้แก่
จ.เชียงใหม่ เชียงราย
นครสวรรค์ เพชรบูรณ์
ตรัง สงขลา สุราษฎร์ธานี
กระบี่ ยะลา ชัยภูมิ
อุบลราชธานี อำนาจเจริญ
และสกลนคร

เห็ดที่มีรายงานการเกิด
เหตุ ได้แก่ เห็ดหมวกจีน
เห็ดถ่านเลือด เห็ดระโงก
พิษ และเห็ดคันร่ม ซึ่ง
เห็ดพิษเหล่านี้มีลักษณะ
ทางสัณฐานวิทยาที่คล้าย
กับเห็ดรับประทานได้ เช่น
เห็ดหมวกจีนคล้ายกับเห็ด
ปลวก (เห็ดโคน) เห็ดถ่าน
เลือดคล้ายกับเห็ดถ่าน
ใหญ่ เห็ดระโงกพิษคล้าย
กับเห็ดระโงกขาวที่กินได้ เห็ด
คันร่มพิษคล้ายกับเห็ดปลวก

ไถ่น้อย เห็ดหัวกรวดครึ่งเขียวพิษคล้ายกับ
เห็ดคนองกินได้ ซึ่งอาจทำให้ชาวบ้านเข้าใจผิด
และเก็บมารับประทานจึงได้รับสารพิษเข้าไป
สำหรับการใช้งานโปรแกรมดังกล่าว ต้อง
ทำการดาวน์โหลดโปรแกรมมาติดตั้งไว้บน
โทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟนแบบ Android
เท่านั้น โดยเข้าถึง Application ได้ 2 ช่องทาง
คือ 1.เลือกจาก Play store ค้นหาว่า "คัด
แยกเห็ดไทย" และ 2.สแกน QR Code จาก
นั้นทำการลงทะเบียนและใช้งานโปรแกรมด้วย

ชุมชน เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลและเครือข่ายเฝ้าระวังในชุมชน จำนวน 4 แห่ง ในปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ ยังได้จัดทำคู่มือการศึกษา ลักษณะสัณฐานวิทยาของเห็ด เห็ดพิษและการเฝ้าระวังในชุมชนเพื่อประโยชน์ต่อการจำแนก ลักษณะของเห็ดเบื้องต้นจำนวน 1 เล่ม

อย่างไรก็ตาม การใช้โปรแกรม Application Mushroom Image Matching ก็มีข้อจำกัดอยู่บ้าง เช่น จำนวนชนิดของเห็ดที่อยู่ในฐานข้อมูลปัจจุบันมีเพียง 14 กลุ่ม แต่เห็ดในธรรมชาติมีจำนวนมากในบางครั้งการสแกนเห็ดการประมวลผลอาจช้าและไม่ตรงตามกลุ่มของเห็ดนั้นๆ และโปรแกรม Application นี้เป็นเพียงเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจเลือกรับประทานเห็ดหรือเฝ้าระวังเห็ดพิษที่ได้จากป่าธรรมชาติเท่านั้น และสามารถสืบค้นข้อมูลเห็ดแต่ละชนิดในโปรแกรม เพื่อดูรายละเอียดให้มั่นใจอีกขั้นต่อไป

สุนทรทิพย์ กำธรเจริญ

การเปิดกล่องและสแกนดอกเห็ดที่ต้องการทราบชนิด โปรแกรมจะเริ่มประมวลผลแบบ real time และจะหยุดเมื่อความถูกต้องของชนิดเท่ากับร้อยละ 95 หรือเราสามารถกดปุ่มเพื่อหยุดได้ และนอกจากนี้โปรแกรมนี้ยังสามารถตรวจสอบชนิดของเห็ดจากภาพถ่ายที่เก็บไว้ในโทรศัพท์มือถือได้เช่นกัน

โปรแกรม Application ในเวอร์ชันปัจจุบันมีฐานข้อมูลรูปภาพเห็ดเพื่อประมวลผลทั้งหมด 14 กลุ่ม ได้แก่ 1.เห็ดก่อและเห็ดน้ำหมากกินได้ 2.เห็ดผึ้งกินได้ 3.เห็ดระโงกพิษ 4.เห็ดระโงกกินได้ 5.เห็ดระโงกไล่เดือน 6.เห็ดหมวกจีน 7.เห็ดคันร่มพิษ 8.เห็ดโคน

กินได้ 9.เห็ดหัวกวรดครีบเขี้ยวพิษ 10.เห็ดบานคำ 11.เห็ดน้ำหมัก 12.เห็ดถ่านใหญ่ 13.เห็ดถ่านเลือด และ 14.เห็ดกระโดงหรือเห็ดนกยูง (การสำรวจและบันทึกภาพเห็ดกลุ่มอื่นๆเพิ่มเติมจะดำเนินการในโครงการเฟสต่อไป ปี พ.ศ. 2563-2565) นอกจากนี้ข้อมูลภาพถ่ายแล้วในฐานข้อมูลได้ให้รายละเอียดเพิ่มเติมของเห็ดแต่ละชนิด เช่น ชื่อพื้นเมือง พิษที่พบในเห็ด อากาศที่แสดงหลังจากได้รับสารพิษดังกล่าว เป็นต้น

ภายหลังจากพัฒนา Application คณะทำงานได้มีการจัดอบรมการใช้โปรแกรมนี้ ให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องโดยตรงก่อนเพื่อจะได้สื่อสารและประชาสัมพันธ์ให้กับชาวบ้านและผู้สนใจทั่วไปได้ใช้งานอย่างถูกต้อง ซึ่งได้อบรมการใช้โปรแกรมให้แก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุข